

است. اعلام عدد و رقم‌ها شاید در نگاه عادی جذاب باشد و بتواند گوش‌ها را پر کند اما با حلوا حلوا کردن که دهان شیرین نمی‌شود. توسعه زمانی به سر منزل مقصود خواهد رسید که جامعه آن را پوست و گوشت خود احساس کند.

در مسیر ناکام بودن توسعه، شاید بتوان مهمترین علت را عدم پیوستگی سیاست‌های توسعه‌ای دانست. سیاست‌های توسعه‌ای که از دولت هاشمی‌رفسنجانی آغاز شد و در دولت خاتمی ادامه پیدا کرد، در مسیر خوبی قرار داشت اما ظهور پدیده‌ای به نام محمود احمدی‌نژاد، علاوه بر اینکه وقفه‌ای طولانی در مسیر ایجاد کرد، بلکه باعث شد تا عمل‌کشور از مرداد ۱۳۸۴ هم عقب‌تر برود. به عبارتی شاید اگر در سال ۱۳۸۴ فردی غیر از احمدی‌نژاد رئیس‌جمهور نشده بود، می‌توانست در مسیری که هاشمی و خاتمی در آن قرار داشتند، قرار بگیرد. به غیر از آن، در دولت حسن روحانی نیز اقداماتی در راستای بازگشت کشور به مسیر توسعه صورت گرفت اما سه عامل رسیدن ترامپ به ریاست‌جمهوری آمریکا، تصویب قانون جامع اقدام راهبردی در مجلس اصول‌گرای یازدهم و رسیدن سیدابراهیم رئیسی به ریاست‌دولت، در این روند خلل ایجاد کرد. البته در کنار عدم پیوستگی، نباید فراموش کرد که تفکری وجود دارد که مخالف توسعه است و اعتقادی به برنامه‌نویسی نداشته و به عبارتی، برنامه‌نویسی را هم حرام می‌داند؛ همان جریان‌ی که محمدعلی نجفی درباره آن حرف زده و از سنگ‌اندازی آنها در جریان دوبرنامه توسعه‌ای که در دولت میرحسین موسوی نوشته شد، نمونه‌ای را بیان کرده است.

حالا و در شرایطی که اوضاع و احوال اقتصادی کشور و مردم نیاز به تشریح و تفسیر چندان ندارد و نمی‌توان وجود مشکلات حاد را کتمان کرد، باید منتظر ماند و دید که برنامه‌های مسعود پزشکیان برای توسعه چگونه است و کدام وجه توسعه را انجام می‌دهد؛ هر چند تا به الان چیزی دیده نشده است.

پیگیر عدالت بداند، مباحثی مانند مسکن ملی را می‌توان در همان راستا دانست ولی بر خلاف دولت احمدی‌نژاد، دولت سیزدهم عمر کوتاهی داشت و پیش از سه‌سالگی، با درگذشت رئیس‌دولت، عمر دولت عدالت زودتر از موعد قانونی به پایان رسید.

▶ دولت وفای: بعد از دوره سه‌ساله مدیریت دولت سیدابراهیم رئیسی بر کشور، مسعود پزشکیان در وضعیتی توانست رای مردم را به‌دست آورد که با توجه به سابقه اصلاح‌طلبی که دارد، شعارهایی شبیه به مباحث مطرح‌شده توسط اصلاح‌طلبان را مطرح کرد و از تنش‌زدایی با جهان سخن گفت؛ موضوعی که منجر به رای آوردن او شده است اما فعلاً با گذشت تقریباً یک‌هشتم از عمر دولت چهاردهم، هنوز قدم مشخصی از سوی دولت در مسیر توسعه برداشته نشده و مشخص نیست آنچه از زبان مسعود پزشکیان عنوان شده تنها شعارهایی برای رای آوردن بوده و یا اینکه او قصد دارد کشور را در مسیر توسعه قرار دهد. البته فعلاً چیزی مشخص نیست اما از آنچه پزشکیان در انتخابات گفته و تأکیدهایی که بر اجرای برنامه هفتم توسعه داشته، می‌توان اینگونه برداشت کرد که او به‌دنبال توسعه اقتصادی است، هر چند فعلاً نمره‌ای از این تلاش‌ها دیده نشده است.

▼ توسعه‌ی ناکام مانده

بیش از ۴۶ سال از عمر جمهوری اسلامی ایران گذشته است. اگر ده سال ابتدایی انقلاب را به علت قرار داشتن در دوره تثبیت نظام سیاسی و جنگ با عراق فاکتور بگیریم، پس از آن هر چند در مقطعی از توسعه سخن گفته شده و در دولت‌های هاشمی‌رفسنجانی، خاتمی و روحانی قدم‌هایی در این مسیر برداشته شده و این دولت‌ها اقداماتی را انجام داده‌اند اما قدم‌ها آنقدر آرام بوده که پس از نزدیک به چهار دهه از آغاز حضور ایران در مسیر توسعه ایران، نتیجه ملموسی از این برنامه‌ها دیده نشده

علی لاریجانی:
مسئله ایران توسعه اقتصادی است، احتیاج به کاوش هم ندارد. برخی در همین موضوع تشکیک می‌کنند

مردم، شاید از دولت سازندگی هم سخت‌تر باشد. با توجه به تنش‌زایی که در دوره احمدی‌نژاد ایجاد شده بود، بازگشت کشور به مسیر توسعه اقتصادی، در گام اول نیازمند تنش‌زدایی با جهان باشد، در همین راستا از ابتدای کار دولت یازدهم به ریاست‌جمهوری حسن روحانی، تلاش‌هایی صورت گرفت تا خدشه ایجادشده در سیاست خارجی کشور از بین رفته، بهبود روابط با جهان در دستور کار قرار بگیرد و پرونده هسته‌ای ایران که از پایان دولت خاتمی وارد پرونده شده بود و در دوره احمدی‌نژاد به بحران رسیده بود، با انجام مذاکرات به سرانجام برسد؛ موضوعی که انجام شد و از دل این مذاکرات به امضای برجام رسیدیم؛ هر چند این مسیر نیز با حضور ترامپ در کاخ سفید و تشکیل مجلس یکدست اصول‌گرای یازدهم به سرانجام نهای نرسید و نتوانست به سر منزل مقصود برسد. در کنار فعالیت‌هایی که در مسیر بازگشت کشور به مسیر توسعه اقتصادی صورت گرفت، دولت‌های یازدهم و دوازدهم اقدامات دیگری را برای پیشبرد کشور در سایر ابعاد توسعه انجام دادند که البته نتیجه منتهی به آنها مشخص نشد. برای مثال در این راستا می‌توان به منشور حقوق شهروندی اشاره کرد که در سال ۹۵ به تصویب رسید اما به صورت واقعی هیچ‌وقت در جامعه اجرا نشد.

▶ دولت عدالت: در شرایطی که دوره یکدست‌سازی در سیاست ایران آغاز شده بود، دولتی با ریاست‌جمهوری سیدابراهیم رئیسی روی کار آمد که در نوع تفکرات بیشترین شباهت را با دولت محمود احمدی‌نژاد داشت و شبیه‌ترین حرف‌ها و سیاست‌ها را به دولت‌های نهم و دهم مطرح می‌کرد. در این دولت هر چند تلاش‌هایی در سیاست منطقه‌ای صورت گرفت اما نشانه‌هایی از علاقه مجموعه دولت به نوع مشخصی از توسعه دیده نمی‌شد اما در مقابل آن، تلاش شد شعارهایی شبیه شعارهای احمدی‌نژاد و البته بزرگ‌تر از آنها مطرح شود تا به نوعی حداقل در ظاهر امر، دولت خودش را

نگاه کارشناس

حشمت‌الله فلاحت‌پیشه استاد علوم سیاسی دانشگاه علامه طباطبایی:

خط انحرافی فرهنگی، مانع اصلی توسعه در ایران است

در طرف مقابل، افرادی که توسعه‌ی ایرانی‌ر افدای هر ادعای دیگری می‌کنند، اینها خائن به ملت هستند. افرادی که حاضر هستند کشور دچار تنش شده و در عصر سرمایه‌ جهانی، ایران را منزوی کرده‌اند، اینها هم خائن به توسعه کشور هستند. این دودسته اجازه نمی‌دهند افراد دارای فکر و با افرادی که می‌گویند باید اولویت را به ملت ایران داد، در عرصه حضور داشته باشند و تا زمانی که خائن‌ها به ملت و توسعه در عرصه هستند، کشور از توسعه عقب خواهد ماند.

▶ تحلیل دیگری وجود دارد که بر اساس آن گفته می‌شود که در جوه توسعه، اولویت باید در ایران توسعه اقتصادی باشد و دولت باید اول به‌دنبال این نوع از توسعه برود و بعد سراغ سایر موارد توسعه را بگیرد.

تحلیل شما از اولویت دادن به توسعه اقتصادی چیست؟

من مخالف این قضیه و این نوع استدلال‌ها هستم. به هر حال تحولات سالیان اخیر و نوع مدیریت سیاسی و اقتصادی کشور نشان داده که اقتصاد مظلوم‌ترین بخش توسعه در کشور ما بوده است. همین الان به نهادها و دستگاه‌های قدرتمندی که بودجه مملکت را می‌بلعد اما عملکردی ندارند، نگاه کنید. در سمت دیگر، تصمیمات اقتصادی همواره در مقابل برخورد‌های سیاسی و اقتدارآمیز، به شدت شکننده بوده است. به عنوان مثال، ۳۰ سال اخیر را که نگاه کنیم، مشاهده خواهیم کرد که دو تصمیم توسعه‌ای بسیار مهم در ایران گرفته شده است. تصمیم اول ایجاد صندوق ذخیره ارزی بود و تصمیم دوم، ایجاد حساب توسعه ملی بود که در قالب قوانین برنامه شکل گرفت و قرار بود که بخش عمده‌ای از پول نفت وارد این حوزه شده و خرج مسیر توسعه در کشور شود اما چیزی که مشاهده کردیم این بود که سیاستمداران، اولین جایی که مورد دست‌اندازی قرار دادند، همین دو جا بود و در خیلی از موارد، برای هزینه‌های غیرتوسعه‌ای از این دو حساب برداشت شده است. لذا اعتقاد من بر این است که اتفاقاً، در ایران اقتصاد آخرین بخش توسعه و در عین حال مظلوم‌ترین بخش توسعه است. به همین علت است که می‌بینیم، در شرایطی که ناترازی‌های اقتصادی تبدیل به یکی از معضلات اساسی در کشور شده است، تنها افرادی که در زندگی خودشان، در مناصب خودشان و در ارتقا خودشان دچار چالش نشده‌اند، سیاستمداران هستند که اتفاقاً مناصب خودشان را حفظ کرده‌اند و این مردم هستند که با ناترازی‌های اقتصادی، دست به گریبان شده‌اند.

▶ ما در ایران از پایان دهه ۶۰ تاکنون شش برنامه توسعه داشته‌ایم و الان در هفتمین برنامه حضور داریم و دولت چهاردهم هم با شعار اجرای همین برنامه کارش را شروع کرده است. به نظر شما این برنامه‌ها تا چه میزان موفق بوده است؟ نکته بعدی این است که آیا صرفاً یا نوشتن

برنامه‌ی می‌توان به توسعه دست یافت؟

میانگین تحقق قوانین شش‌گانه توسعه در ایران، ۲۵ تا ۲۷ درصد بوده است. یعنی به عبارتی کمتر

از یک‌سوم احکام و قوانین برنامه توسعه کشور عملیاتی شده است و حتی کار به جایی نرسیده بود که در برخی از دولت‌ها، عده‌ای به‌دنبال پایان دادن به برنامه‌نویسی در کشور و بودجه بدون برنامه بودند؛ در صورتی که در حکمرانی خوب در دنیا امروز، که یکی از سازوکارهای اصلی توسعه، پیشرفت و اقتدار کشور است، اصل اول وجود یک پلن یا برنامه غالب است اما متأسفانه برنامه‌های توسعه در ایران به راحتی مورد دست‌اندازی قرار گرفته و بسیاری از احکام، اسناد و ارقام اساسی آن عملیاتی نشده است.

▶ در ایران ۱۴۰۴ اگر بنا باشد که به صورت جدی بحث توسعه را مدنظر قرار دهیم و در این مسیر، اشتباهات گذشته را تکرار نکنند، روند باید به چه شکل باشد؟

سال ۲۰۲۵ که آغاز شده است، سال ملی‌گرایی‌های بی‌رحمانه در دنیاست. من معتقدم در این سال ما با تقابل و حتی خون‌ریزی گرگ‌ها در جهان مواجه خواهیم بود که شروع آن را هم طی چند وقت اخیر به خوبی دیده‌ایم که آقای ترامپ علناً خواهان منابع معدنی اوکراین است. این مسائل واقعیت سال ۲۰۲۵ میلادی خواهد بود که در حال رقم خوردن است. لذا در این راستا، من اعتقاد دارم که در سال ۱۴۰۴ هجری شمسی، اولین کاری که مسئولان کشور انجام می‌دهند، باید این باشد که کشور ایران به سبیل تبتانی‌های منفی قدرت‌ها تبدیل نشود. به عبارتی، در سال پیش‌رو باید به گونه‌ای عمل کرد که این دوران ملی‌گرایی‌های بی‌رحم و غارتگر را سپری کنیم و تنها راه سپری شدن این مسیر هم این خواهد بود که در داخل کشور اعتمادسازی به شکل مناسبی صورت بگیرد. به‌عنوان نمونه، بزرگترین ضربه به دولت آقای پزشکیان این بوده است که دولت ایشان طی این مدتی که مشغول به کار بوده، نتوانسته است اعتمادسازی کند و به همین علت، ما مشاهده می‌کنیم که آسیب‌پذیری‌های دولت در حوزه‌های مختلف و به‌ویژه حوزه‌های اقتصادی بیشتر از گذشته شده است؛ لذا در سال ۲۰۲۵ که همه کشورها مسیر ملی‌گرایی را پیش خواهند گرفت، ایران هم باید به سمت توجه به ملت خودش حرکت کند و همه امکانات در خدمت مردم ایران قرار بگیرد؛ هر چند که متأسفانه، چنین توصیه‌هایی کمتر گوش شنود دارد.

▶ پس با مجموعه مباحثی که شما به آن اشاره کردید، می‌توان اینگونه برداشت کرد که شما اعتقاد دارید ما نیاز به بازنگری اساسی در سیاست‌های کشور و به صورت ویژه سیاست‌های توسعه‌ای داریم؟

من اعتقاد این است که اول باید ایران و مردم ایران در دستور کار قرار بگیرند. کاری که آقای پزشکیان انجام نداد، این بود که نفع‌تها به یکسری بودجه‌خوری‌های خلاف منافع عمومی پایان نداد، بلکه اجازه داد این کارها ادامه پیدا کنند. در اوج بحران، مشاهده کردیم که بودجه یکسری از دستگاه‌هایی افزایش پیدا کرده است که اگر مسبب بخشی از بحران‌های فعلی کشور هم نباشند، هیچ نقشی هم در کنترل بحران‌ها نداشته‌اند و به عبارتی هیچ عملکردی در مسیر توسعه کشور نداشته و نخواهند داشت. در سمت دیگر، این سخنرانی‌های عامیانه آقای رئیس‌جمهور که مرتب تکرار می‌شود، نشان‌دهنده این موضوع است که دولت برنامه‌ای برای برون‌رفت از این مشکلات ندارد. با یکسری شعارهای تاریخ‌مصرف گذشته، نمی‌توان کشور را اداره کرد. کشور نیازمند سازوکارهای عملی است که در این سازوکارها، توسعه و ملت ایران در اولویت قرار بگیرند.

مسائل چهل و چندساله در ۶ ماه قابل حل نیست

فاطمه مهاجرانی، سخنگوی دولت راجع به برکناری عبدالناصر همتی، گفت: «برای هیچ دولتی از دست دادن یکی از اعضای کابینه مطلوب نیست، اما مجلس شورای اسلامی در راستای هدف نظارتی خود این حق را دارد و هیچ‌کس در این زمینه خرده‌ای بر دل ندارد. البته باید به این نکته توجه داشته باشیم، این‌باشت مسائل چهل و چندساله در طول ۶ ماه قابل حل نیست و البته در طول ۶ ماه نیز ایجاد نشده است؛ امیدواریم این اقدام مجلس بتواند موجب ثبات شود که البته شاخص بورس دیروز چیز دیگری را نشان داد. دولت، «وفای» را نفع‌تها به عنوان شعار بلکه به عنوان راهبردی خود برگزیده است، ما از وفای نفع‌تها یک پوسته بلکه «حل مسائل و مشکلات مردم و کشور» را می‌خواهیم.» مهاجرانی در پاسخ به سوال خبرنگار هم‌میهن مبنی بر اینکه موضع دولت در خصوص اظهارات هفته گذشته هاکنان فیدان، وزیر خارجه ترکیه علیه ایران چیست، اظهار داشت:

«ارتباطات با کشور ترکیه برای ما اهمیت قابل توجهی دارد، ترکیه جزء کشورهای است که روابط و اشتراکات تاریخی فراوانی با ما دارد. ما در این زمینه به خصوص در حوزه‌های منطقه‌ای با هم اختلاف‌نظرهایی هم داریم و این موضوع قابل کتمان نیست. البته رفتار منطقی و خردمندانه‌ای که از کشورها دیده می‌شود می‌تواند کمک کند که کشورها حداکثر منفعت را از یکدیگر ببرند ما در مورد سوریه موضوعاتی را با کشور ترکیه داریم و امیدوار هستیم که موضوعات ما با خردمندی دنبال شود.» سخنگوی دولت در مورد اظهارات وزیر امور خارجه ترکیه، گفت: «ما امیدوار هستیم که دیگر شاهد تکرار موضوعی که از نظر ما غیرسازنده بود نباشیم؛ بسیاری از اقدامات موجب جری شدن رژیم صهیونیستی می‌شود که اینک در سوریه این موضوع را به خوبی شاهد بودیم.» مهاجرانی در پاسخ به بخش دوم سوال هم‌میهن مبنی بر موضع دولت ایران راجع به پیام اخیر عبدالله اوچالان، رهبر کردهای مخالف دولت ترکیه خطاب به گروه پ.ک.ک برای زمین گذاشتن اسلحه خود نیز گفت: «رویکرد ایران، ایجاد منطقه‌ای امن، به دور از تنش و به دور از حضور افراد شرور است؛ امیدواریم با رویکردی خردمندانه حداکثر صلح و ثبات و آرامش را در منطقه شاهد باشیم. جمهوری اسلامی ایران از هرگونه تنش‌زدایی در منطقه استقبال می‌کند.»

سخنگوی دولت، در بخش دیگری از سخنان خود در پاسخ به سوالی راجع به وضعیت کالاهای اساسی در کشور گفت: «تمام ابزارهای کالاهای اساسی کشور پُر و کالای مورد نیاز مردم کاملاً تأمین شده است. از سوی دیگر به منظور ایجاد رویکردی استانی، استانداران به عنوان رکن‌های ستاد تنظیم بازار در هر استان متناسب با شرایط خاص استان موردنظر وارد عمل می‌شوند. موضوع قیمت‌گذاری کالاهای نیز در روزهای مشخص، به‌ویژه در روزهای یکشنبه، با حضور معاون اول برگزار می‌شود و نتایج جلسه اخیر نیز به اطلاع عموم مردم رسیده است.» مهاجرانی همچنین درباره موضوع آموزش به زبان مادری که اخیراً خبرساز شده بود، اظهار داشت: «در ایران حدود ۴۰۰ گونه زبان ایرانی شناسایی شده است که ممکن است به ۱۴۰۰ گونه نیز برسد. زبان‌های مادری جزو میراث فرهنگی ما هستند و باید به عنوان میراث به آن‌ها نگاه کنیم. اصل ۱۵ قانون اساسی نیز تکلیف آموزش به زبان مادری را روشن کرده است و دولت نیز برنامه دارد که در این خصوص لایحه‌ای جامع به مجلس شورای اسلامی ارائه کند.» مهاجرانی علت پایین بودن نمره دانش‌آموزان ایرانی در بسیاری از آزمون‌های بین‌المللی را دوزبانه بودن آنها دانست و اظهار داشت: «موضوع آموزش به زبان مادری جزو موضوعات بسیار مهمی است که در دستور کار دولت قرار دارد و شامل موضوعی بسیار وسیع‌تر از این مسائل است. تلاش می‌کنیم که در لایحه مذکور فاصله بین زبان رسمی و لزوم آموزش به زبان مادری را به گونه‌ای پر کنیم که هم بچه‌های ما که دوزبانه هستند، در فرایند آموزش آسیب نبینند و هم این میراث کهن را حفظ کنیم.»

آگهی مفقودی

برگ سبز سند کمپانی و تسلسل اسناد محضری خودرویی سواری پژو آزردی ۶۰۰امدل ۱۳۸۰ رنگ سبز شماره موتور ۰۲۴۶۶۸۰۲۳۳۲۸۰ شماره شاسی ۸۰۷۲۳۸۹۱ شماره پلاک ۳۱ ایران ۳۱۷ ج ۴۷ به نام ذبیح‌اله محسنی مفقود و از درجه اعتبار ساقطمی باشد.